

REWOLUCJA W PIERWSZEŃSTWIE PIESZYCH

i inne zmiany w przepisach ruchu drogowego
– od 1 czerwca 2021 r.

kom. Justyna Setniewska

Zakład Ruchu Drogowego CSP

15 marca 2021 r. została ogłoszona ustawa z dnia 25 lutego 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. poz. 463). Wprowadziła ona kilka zmian w obecnych przepisach. Największa z nich dotyczy pierwszeństwa na przejściach dla pieszych. Nowe przepisy weszły w życie z dniem 1 czerwca 2021 r.

PRZEPISY DOTYCZĄCE PIESZYCH – PRZED ZMIANAMI

Zgodnie z obowiązującym do dnia 31 maja br. art. 13 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450, z późn. zm.), zwanej dalej w skrócie „prd.”, pieszy, przechodząc przez jezdnię lub torowisko, był obowiązany zachować szczególną ostrożność oraz korzystać z przejścia dla pieszych. **Pieszy, który już znajdował się na przejściu, miał pierwszeństwo przed pojazdem.** Należy zaznaczyć, że pieszego obowiązywało również wiele zakazów. Nie wolno mu było m.in. wchodzić na jezdnię bezpośrednio przed jadącym pojazdem, **w tym również na przejściu dla pieszych**, a także wchodzić na jezdnię spoza pojazdu lub innej przeszkody ograniczającej widoczność drogi.

Jeżeli chodzi o kierującego pojazdem, to zgodnie z art. 26 prd., zbliżając się do przejścia dla pieszych, był on zobowiązany zachować szczególną ostrożność. Do dnia 31 maja br. miał on obowiązek ustąpić pierwszeństwa tylko **pieszemu znajdującemu się na przejściu dla pieszych**. Nie miał jednak takiego obowiązku w stosunku do pieszego oczekującego przed przejściem na wejście na nie.

Paradoksalnie większe obowiązki dla kierującego pojazdem wynikały (i nadal to obowiązuje) ze znaku drogowego in-

formacyjnego D-6 „przejście dla pieszych”, który oznacza miejsce przeznaczone do przechodzenia pieszych w poprzek drogi. Kierujący pojazdem zbliżający się do miejsca oznaczonego tym znakiem był i nadal jest obowiązany zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszych znajdujących się na przejściu lub na nie wchodzących. Obowiązek zmniejszenia prędkości pozostawał w korelacji z pieszymi znajdującymi się na przejściu lub na nie wchodzącymi. Formalnie więc § 47 ust. 4 rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2310, z późn. zm.), zwanego dalej w skrócie „rozporządzeniem”, dawał pierwszeństwo nie tylko temu pieszemu, który już jest na przejściu, ale również temu, który dopiero na nie wchodzi – jeszcze przed wprowadzeniem takiego przepisu przez ustawę prd.

Przedmiotowe uregulowania prawne budziły duże wątpliwości i powtarzające się pytania – kiedy pieszy ma pierwszeństwo i jakie obowiązki ciąży na kierującym pojazdem? W literaturze wskazuje się, że zapis w § 47 ust. 4 rozporządzenia pozostawał w sprzeczności z art. 13 ust. 1 zdanie drugie prd. i art. 26 ust. 1 prd., według których pierwszeństwo przed pojazdem miał tylko pieszy znajdujący się na przejściu.

Zdaniem R.A. Stefańskiego¹ zmiana tej zasady mogła nastąpić tylko poprzez nowelizację przepisów ustawy, a nie przez rozporządzenie, które jest aktem niższego rzędu niż ustawa.

REWOLUCJA W PIERWSZEŃSTWIE PIESZYCH

Rozporządzenie ma określać znaki i sygnały obowiązujące w ruchu drogowym, ich znaczenie i zakres obowiązywania, a nie zasady zachowania się uczestników ruchu w miejscach oznaczonych tymi znakami. Żeby nie było dalszych wątpliwości, kiedy pieszy ma pierwszeństwo, konieczna była regulacja ustawowa.

PRZEPISY DOTYCZĄCE PIESZYCH – CO SIĘ ZMieniŁO OD 1 CZERWCA 2021 R.?

Od 1 czerwca br., zgodnie z nowym brzmieniem art. 13 prd., ustawodawca nałożył na pieszego obowiązek **zachowania szczególnej ostrożności nie tylko podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko, ale już w momencie wchodzenia na te części drogi**. Jednocześnie piesi zyskali przywilej posiadania pierwszeństwa przed pojazdem już w chwili wchodzenia na przejście. Wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, kiedy do przejścia będzie się zbliżał tramwaj, przed tym pojazdem pierwszeństwo ma tylko ten pieszy, który znajduje się już na przejściu. Należy jednak przypomnieć, że w dalszym ciągu obowiązuje zakaz wchodzenia na jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd, w tym również na przejściu dla pieszych, a także zakaz wchodzenia na jezdnię spoza pojazdu lub innej przeszkody ograniczającej widoczność. Oznacza to, że pieszy, wchodząc na jezdnię, musi uwzględnić odległość i prędkość zbliżających się pojazdów. Taka konstrukcja przepisów ma na celu umożliwienie właściwej reakcji kierującemu pojazdem – musi on mieć czas i niezbędny odcinek drogi, by zatrzymać pojazd. Dbając o bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu, jakimi są piesi, a także innych użytkowników dróg, ustawodawca poza przywilejem dla pieszych ustanowił dla nich nowy zakaz.

Od momentu wejścia w życie ustawy pieszy podczas wchodzenia na jezdnię lub torowisko albo przechodzenia przez nie ma zakaz korzystania z telefonu lub innego urządzenia w taki sposób, który ogranicza możliwość obserwacji sytuacji, w jakiej pieszy się znajduje. Zakaz ten obowiązuje również w trakcie wchodzenia na przejście dla pieszych lub przechodzenia przez nie.

Zmieniając przepisy dotyczące ruchu pieszych, ustawodawca zmodyfikował jednocześnie art. 26 prd. Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejścia dla pieszych, w dalszym ciągu jest zobowiązany do zachowania szczególnej ostrożności, a dodatkowo musi **zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszego znajdującego się na tym przejściu albo wchodzącego na nie i ustąpić mu pierwszeństwa**. Trochę inaczej wygląda sytuacja z kierującym tramwajem, on również, zbliżając się do przejścia dla pieszych musi zachować szczególną ostrożność, a także zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszego znajdującego się na tym przejściu i ustąpić mu pierwszeństwa, ale **pieszy wchodzący na przejście nie ma pierwszeństwa przed kierującym tramwajem**.

MINIMALNY ODSTĘP MIĘDZY POJAZDAMI NA AUTOSTRADACH I DROGACH EKSPRESOWYCH

Zarówno przed wejściem w życie nowych przepisów, jak i obecnie każdy kierujący pojazdem był i jest zobowiązany utrzymywać taki odstęp od poprzedzającego pojazdu, który pozwoli uniknąć zderzenia w razie hamowania lub zatrzymania się. Pomimo tego obowiązku wielu kierujących niestety stosuje tzw. jazdę na zderzaku, co wielokrotnie jest przyczyną niebezpiecznych sytuacji i kończy się zderzeniem z innym pojazdem. Żeby zwiększyć bezpieczeństwo na drogach, ustawodawca od 1 czerwca br. wprowadził dodatkowy obowiązek utrzymywania konkretnej odległości od pojazdu jadącego przed nami na tym samym pasie ruchu. Odstęp ten, wyrażony w metrach, został ustalony jako nie mniejszy niż połowa liczby określającej prędkość pojazdu, którym się poruszamy, wyrażonej w kilometrach na godzinę. Na przykład przy prędkości 140 km/h odstęp nie może być mniejszy niż 70 m. Obowiązek ten dotyczy kierujących pojazdami poruszających się **po autostradzie lub drodze ekspresowej. Nie ma obowiązku stosowania tej zasady podczas wyprzedzania**.

DOPUSZCZALNA PRĘDKOŚĆ POJAZDU

Ostatnią zmianą, która obowiązuje od 1 czerwca br., jest zrównanie dopuszczalnej prędkości pojazdu lub zespołu pojazdów na obszarze zabudowanym **do 50 km/h przez całą dobę** (przed wejściem w życie zmian prędkość ta wynosiła 50 km/h w godzinach 5.00–23.00, a w godzinach 23.00–5.00 limit prędkości był zwiększony do 60 km/h).

¹ R.A. Stefański, *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz do art. 26 teza 6*, LEX, 2008, wyd. III.

Bibliografia:

- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450, z późn. zm.).
Ustawa z dnia 25 lutego 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. poz. 463).
R.A. Stefański, *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz do art. 26 teza 6*, LEX, 2008, wyd. III.
Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2310, z późn. zm.).

Summary

A revolution in the priority of pedestrians and other changes to the road traffic rules – from 1 June 2021

The article presents changes resulting from the Act of February 25, 2021 amending the Act - Road Traffic Law (Journal of Laws, item 463), which entered into force on June 1, 2021. The amendment introduced a change of priority for pedestrians entering the crossing for pedestrians, new bans for pedestrians and new obligations for drivers of vehicles approaching a pedestrian crossing have been defined. The regulations of the act also define the minimum distance between vehicles on motorways and expressways, and also change speed limit in built-up areas at night.

Tłumaczenie: Ilona Wolska